

METODİKA

Aliyə Ağamirzəyeva
Azərbaycan Dillər Universiteti

10.30546/2518-752X.1.601.070

İNGİLİS DİLİNDƏ EŞİDİB ANLAMANIN ÇƏTİNLİKLƏRİ VƏ HƏLLİ YOLLARI

Açar sözlər: təlim metodları, aktiv dinləmə, ümumi çətinliklər, psixoloji amillər, dinləmə bacarıqları, diqqətin yayılması

Keywords: teaching methods, active listening, common difficulties, psychological factors, listening skills, attention span.

Ключевые слова: активное слушание, распространенные трудности, психологические факторы, навыки слушания, устойчивость внимания

Giriş. Dinləmək, xüsusən də ingilis dilini ikinci və ya birinci dildən fərqli bir xarici dil kimi təsnif edildikdə, bu bir çox insanın düşündüyü qədər sadə deyil. Xarici dil öyrənənlər müxtəlif səbəblərdən ingilis dilini dinləməkdə çətinlik çəkirlər. Bəzi dil öyrənənlər dinləməyi asan hesab etsələr də, dinləməyənlərə nisbətən dinləməkdə çətinlik çəkənlər daha çoxdur. Dinləyicilərin yaxşı bir iş görməsini çətinləşdirən müəyyən amillər olmalıdır. Eşitmə qabiliyyəti qəbuledici bir qabiliyyət kimi təsnif olunsa da, bu, fəal iştirak tələb edən bir prosesdir. Dinləyicilər eşitdiklərinə diqqətlə qulaq asmalıdırlar, çünki bu, beynin bir çox prosesini əhatə edir. Əgər kimsə soruşsa ki, “Yad dil şəraitində neçə tələbə çox yaxşı dinləyə bilər?” İlk baxışdan bu sualın cavabı “yox” kimi görünür. Ancaq bir çox təlim keçirildiyi zaman reaksiya fərqli olacaq. Bu araşdırma, ingilis dilində dinləmək üçün tələbələrin mübarizə apardığı bəzi səbəbləri müəyyən etdi ki, ingilis dilini öyrənənlərə strateji yardım göstərilsin.

Elmi yeniliyi. Bu araşdırma aşağıdakı məsələlərə yönəldiləcək:

- 1) Tələbələrin öz-özünə öyrənmə üsulu
- 2) Ən çox rast gəlinən problemlər
- 3) Dinləmədə uğur qazanmalarına kömək edən strategiyalar

Ümid edirəm ki, mənim tədqiqatım şagird və tələbələrdə dinləmə bacarıqlarının inkişafında öncəliklər gətirəcəkdir.

Praktiki əhəmiyyət. Tələbələr 11 il məktəb oxusalar da, onlarda dinləmə çox az istifadə olunub, buna görədir ki, indiki zamanda şagirdlər universitetə daxil olduqda onların dörd bacarıqdan ancaq ikisi inkişaf etmiş, dinləmə bacarığı isə

çox az şagirddə yaxşı olur, beləliklə tələbəlik zamanı onlar dinləmədə əziyyət çəkir, sözləri anlamaqda çətinlik çəkirlər. Bu, İngilis dili ixtisasına keçdikdə zəif dinləmə bacarığına səbəb olur. Digər dil bacarıqları ilə müqayisədə dinləmə ən çətin fənn hesab olunur. Buna görə də praktika etmək, daima yolda, dərstdə dinləmələrə qulaq asmaq lazımdır ki, dinləməmiz inkişaf etsin.

İngilis dilində danışılan sözləri başa düşməkdə çətinliklər arasında sürətli danışmaq, mürəkkəb sözlər, fərqli aksentlər, diqqət çatışmazlığı və əsas biliklərin olmaması var. Bu çətinlikləri aradan qaldırmaq üçün filmlər, podkastlar və söhbətlər vasitəsilə orijinal ingilis dilinə ardıcıl məruz qalmağı; diqqəti cəmləşdirmək, vizual ipuçları istifadə etmək və suallar verməklə aktiv dinləmə bacarıqlarını yaxşılaşdırmaq və təbii danışqda azaldılmış formalar, ifadələr və cümlə vurğusu ilə tanışlığı inkişaf etdirmək lazımdır. Ümumi çətinliklər:

1) Oxucu və nitq xüsusiyyətləri: Oxucular çox sürətlə danışa bilər, mürəkkəb sözlər və ifadələr istifadə edə bilər və dinləyicilər üçün qeyri-adi aksentləri ola bilər.

Dinləyicilər faktorları:

Məhdud sözlər: Mesajı başa düşmək üçün kifayət qədər söz bilməmək.

Diqqət və Konsentrasiya: Diqqəti cəmləşdirməkdə çətinlik çəkir, asanlıqla diqqətini yayındırır və ya uzun dinləmələr zamanı diqqəti itirmək.

Əvvəlki məlumatın olmaması: Müzakirə olunan mövzunu anlamamaq.

Psixoloji amillər: Dinləmə tapşırığına qarşı əsəbi hiss etmək və ya mənfi münasibət bəsləmək.

Səsləri tanımaq qabiliyyətinin olmaması: Tək səsləri ayırd edə bilməmək, qısaldılmış formaları tanımaq və ya təbii ingilis dilindəki vurğu və intonasiyanı başa düşmək.

Ətraf mühit: Arxa planda səs-küy və digər əngəllər anlayışa mane ola bilər.

Çözümlər və strategiyalar

Təcrübə və təcrübəni artırın:

İngilis mediasını istehlak edin: Filmləri, TV şoularını izləyin və podkastları ingilis dilində dinləyin, əvvəllər təbii olaraq anlama bacarıqlarını inkişaf etdirmək üçün ideal olaraq altyazı olmadan. Söhbətə qoşulun: İngilis dilində danışanlarla mümkün qədər tez-tez danışın ki, real həyatda danışq nümunələri ilə təcrübə əldə edəsiniz. Dil Mübadiləsi Proqramlarına qoşulun: Şəxsi təcrübə və rəy almaq üçün qrup dərslərində və ya tək dərslərdə iştirak edin. Aktiv dinləmə bacarıqlarını inkişaf etdirin: Danışana diqqət yetirin: Gözlərinizi bir-birinizə bağlayın və diqqəti yayındırmamaq üçün onun üzünə baxın.

Əsas fikirləri dinləyin: Hər bir sözü başa düşməyə çalışmayın; ümumi mesaj, mövzu və əsas siqnallara diqqət yetirin. Sözlə ifadə edilməyən işarələrdən istifadə edin: Nə demək istədiyinizi anlamaq üçün jestlərə, üz ifadələrinə və səs tonuna diqqət yetirin. Qısaca başa düşdüyünüzü qısaca xülasə edin və yaddan çıxduğunuz hissələrə aydınlıq gətirilməsini xahiş edin.

Təbii İngilis dili biliklərini artırın:

1) Reduksiyanı öyrənin: Sözlərin necə qısaldıldığını və sürətli, təbii danışqda bir-birinə necə bağlandığını öyrənin.

2) Stress və İntonasiyanı müəyyənləşdirin: İngilis dilində məna anlamaq üçün vacib olan cümlə stresini və intonasiyasını tanımağı öyrənin.

3) Sözlərinizi anlayın: Anlayışınızı artırmaq üçün yeni sözlər, o cümlədən ümumi ifadələr öyrənin.

Ətrafınızı və düşüncə tərzinizi idarə edin:

Diqqətinizi dağıda biləcək şeyləri minimuma endirin: Diqqətinizi cəmləşdirən bir dinləmə mühiti yaratmaq üçün fon səslərini və ya digər potensial diqqət dağıdıcı şeyləri söndürün. Müsbət bir münasibət edin: Dinləmə tapşırıqlarına inamla və müsbət bir düşüncə ilə yanaşın. Qısamüddətli məşqlər edin: Diqqətinizi bir yerə cəmləyə bilmirsinizsə, daha qısa müddət dinləməyə çalışın və beyninizi təmiz saxlamaq üçün fasilələr verin.

Dinləyərkən əsas sözləri tuta bilmirəm və ya dinləyərkən əsas məlumatları tuta bilmirəm. Lakin ingilis dilində bunu etmək olduqca asandır, çünki ən vacib yeni məlumatları olan açar sözlər daha güclü vurğulanır, yəni əvvəl və sonra daha zəif vurğulanmış sözləri əksər hallarda görməzdən gələ bilərsiniz. Əgər problem hər bir sözü tutmağa çalışmaqdırsa, diktə və kölgələmə kimi fəaliyyətləri dayandırmaq lazımdır, çünki bu cür dinləmə qeyri-real hesab olunur. Bunun əvəzinə, “Bu adam hara gedir?” kimi sadə anlayış sualları ilə tapşırıqlar etməlisiniz, bunun üçün yalnız açar sözlərlə qısa cavablar yaxşıdır. Bu cümləni oxumaq, hansı sözlərin daha çox vurğulanmasını təxmin etməyə çalışmaq, həqiqi vurğu nümunəsini dinləmək, sonra vacib sözlərin vurğulanmasını daha güclü şəkildə kopyalamağa çalışmaq da faydalı ola bilər.

Problemlər iki fərqli kateqoriyaya bölünür, yəni dinləyicilərin problemləri və dinləmə materialları və avadanlıqları. İlk növbədə tələbələrin problemi, natiqin nə deyəcəyini 68,3% ilə proqnozlaşdırmaqdır. Əslində, proqnoz dinləmə anlayışında şagirdlərə bir sıra üstünlüklər gətirir. Hasanın sözlərinə görə, əsas problem sözbəsöz dinləmək verdişinin səbəb olduğu düşünülür. Nələrdən danışılacağını proqnozlaşdırmağa kömək edən xüsusi işarələrə diqqət yetirmirlər. Lakin, hər dinləmə tapşırığında, yaxşı hazırlanmış və ya təcrübəli dinləyicinin təbii olaraq tanıya biləcəyi birbaşa siqnallar verilir. Məsələn, tapşırığın adı öyrənilərə növbəti nöqtələri təxmin etməyə kömək edə bilər. Bundan əlavə, proqnoz fotoşəkillər, xəritələr, cədvəllər və ya dinləmədə təqdim olunan hər şey tərəfindən edilə bilər. Bundan əlavə, dinləmə mövzusunə dair suallar vermək şagirdləri həvəsləndirəcək və anlayışlarını artırıraqdır.

İkinci problem söz ehtiyatının məhdudluğu ilə bağlıdır. İştirakçıların 89,4%-i tam başa düşmədə əziyyət çəkir. Bəzi dinləyicilər düşünmüşdülər ki, məna tanış olmayan sözlərdədir, buna görə də böyük bir söz ehtiyatına ehtiyacları var. Yeni bir sözlə qarşılaşdıqları zaman məzmunundan çıxmaq əvəzinə mənasını tapmağa meyllidirlər (Hasan, 2000). Burada istinadlar üçün bəzi texnikalar var:

Birinci və ən əsas strategiya, bilinməyən sözlərdən sonra gələn söz və ya ifadə olan ipuçlarından istifadə etməkdir. Buna baxmayaraq, şagirdlər tanış olmayan sözü təxmin etmək üçün çox vaxt sərf etməmələrinə əmin olmalıdırlar, əks halda natiqin növbəti nöqtəsini qaçırlar. Bundan əlavə, danışanlar sözləri izah etmək üçün sinonim, antonim və ya appozitivlərdən istifadə edə bilərlər.

Üçüncü problem dinləmə anlayışının əsas nöqtələrini tanımaqdır. Əgər şagirdlər hər hansı bir əsas nöqtəni əldə edə bilmirlərsə, uğursuzluq qaçılmaz bir nəticə olacaqdır. Tələbələrin 73,6%-i dinləmədəki əsas məqamları tanıya bilmirlər, çünki söz-söhbət dinləməyə çox diqqət yetirirlər. Beləliklə, dinləmə tapşırıqlarının

açar sözlərini və ya məzmun sözlərini müəyyən edə bilmirlər. Bununla birlikdə, dinləmədə əsas nöqtələri müəyyən etmək üçün Berman tərəfindən təklif olunan ipuçları var (2000)

Problems	Never	Some times	often	always
Making prediction what the speaker talk about		36.8%	36.8%	26.4%
Guessing unknown words or phrases		15.8%	36.8%	47.4%
Recognizing main points	21.1%	10.5%	31.6%	36.8%

Tələbələrin qismən dinləmədən əvvəl etdikləri, dinləmə mətnini anlamalarına təsir göstərir. Toplanan məlumatlara görə, tələbələrin 84,2%-i sualları keçərək mövzunun nə olduğunu təxmin edəcəyini söylədi. Dinləməyin bu ilk mərhələsi üçün kifayət qədər ağılabatandır. Bununla birlikdə, tapşırıq təlimatı hər halda oxumaqdan əvvəl olmalıdır. Onları oxuyarkən, nə etməli olduqlarını və bununla necə məşğul olduqlarını bilirlər. Tələbələrin yalnız 42.1%-i bu addımı atır.

Bundan əlavə, yeni sözlər şagirdlərin mətni başa düşməsinə mane olur. Yeni bir sözlə qarşılaşdıqda, yalnız 10.5% sözə əhəmiyyət verməyi seçir və dinləməyə davam edir, 42.4% mənasını təxmin etməyə çalışır və 47.4% depressiyaya düşür və artıq dinləyə bilmir. Buradan görürük ki, söz ehtiyatının olmaması şagirdlər üçün maneə ola bilər. Hedcinin (2000:237) qeyd etdiyi kimi, bir çox dil öyrənənlər ana dilindəki hər bir sözü dinləmək əvəzinə, mətni anlamak üçün lingvistik bacarıqlarını, təcrübələrini və fon biliklərini birləşdirməyə meyllidirlər.

Dinləmə materialından yaranan problemlər

Problems	Never	Sometimes	Often	Always
Unfamiliar topics		63.2%	31.6%	5.2%
Different accents		21.1%	47.4%	31.5%
Authentic material		10.5%	68.4%	21.1%
Colloquial words	10.5%	36.8%	36.8%	15.9%
Speed of speech		31.6%	52.6%	15.8%
Linking words		10.5%	15.8%	73.7%
Ungrammatical sentences		52.6%	47.4%	
Hesitation	21.1%	47.4%	31.5%	
Long listening	15.8%	52.6%	31.6%	

Dinləmə anlayışında, yaxşı bir dinləyici dinləmə tapşırığının bütün sözlərini dinləməyəcəkdir. Onlar hər hansı bir hissəni atlaya bilər və yalnız cavab üçün lazım olan məlumatlara diqqət yetirirlər. Əksinə, araşdırma iştirakçılarının əksəriyyəti, yəni 73,6%-i söz-söhbətə qulaq asdıqlarını söylədi. Sözü-söhbəti dinləmək və ya detalları dinləmək, onların fikrincə, əsas fikirləri əldə etmək üçün çox vacibdir. Hər bir sözü başa düşməyə çalışdıqdan sonra, dinləmə mətnini başa düşmək üçün ipuçları verən açar sözləri tapmaq şansları azdır.

Ana dilimizdə mesajın bəzi hissələrini kənara atırıq və yalnız müvafiq hissələrə diqqət yetiririk. Beləliklə, cümlələr söz-sözə işlənir və diqqət bu sözlərin

arxasında duran fikirlərə və bu fikirlərin nəticələr çıxarmaq üçün bir-biri ilə necə əlaqəli olduğuna yönəldilmişdir. Brown (1992).

Tələbələr çox zaman dilə gətirirlər ki, oxuduqda başa düşə bilərəm, lakin dinlədiyimiz zaman anlaya bilmirəm. Bunun səbəbi isə odur ki, ingilis dilini dinləmək yerinə daha çox oxusanız, dinləmə problemləri yaranacaq çünki, biz oxuduqca yalnız oxuma bacarığımızı inkişaf etdirmiş oluruq bəzən tələffüzün də yazılışda yazıldığı kimi olmasını istəyirik belə ki dinlədiyimiz zaman sözlərin tələffüzünü yalnız analaya bilərik yazılış zamanı düzgün qeyd etməyə bilirik bu zaman. Əgər belədirsə, yeni sözlərin və tanınması və / və ya tələffüz edilməsi çətin olan sözlərin əsl tələffüzünü yazmaq üçün fonemik əlyazma öyrənməlisiniz və istifadə etməlisiniz. İngili dilində hər hansı bir podcast, musiqi dinlədiyimiz zaman biz onların yazılışını görmürük deyərək biz yeni sözlərin mənasını anlamaqda çətinlik çəkirik. Bəzən dinləmə edərkən subtitle dan istifadə etsək o zaman sözləri görə bilərik və başa düşə də bilərik. Dinləmə zamanı xüsusi aksentləri başa düşmək insana daha çətin gəlir. Əksər insanlar üçün, dinləmə qabiliyyətiniz yaxşılaşana qədər xüsusi aksentlərdən çəkinmək daha yaxşı olardı, dinləmənin inkişaf etdikdən yaxşılaşdıqdan sonra yenidən cəhd edə bilərsiniz. Əgər bu aksentləri dinləməyi sevirsinizsə, onları dinləmək üçün daha çox məşq etməlisiniz, məsələn, Avstraliya filmlərini izləyin və ya BBC-nin Cənubi Asiya xəbərləri podcastını dinləyin. Dinləyərkən diqqətimi itirirəm. Bu bir çox tələbənin, şagirdin hətta müəllimlərin belə zaman zaman yaşadığı problemlərdən biridir. Yuxarıda göstərilən məsləhətlər də bu problemdə kömək edir. Həmişə anlayış sualları istifadə etmək, daha qısa bir müddət dinləmək və beyniniz daha təzə olduqda dinləmək. Bu problemləri olmayan insanlar üçün yaxşı bir fikir olsa da, tez-tez konsentrasiyanı itirən insanlar həqiqətən onları dinləmədən arxa planda oynayan şeylərə sahib olma vərdişindən çıxmalıdırlar. Məsələn, səhər yeməyi hazırlayarkən ingiliscə bir podcast dinləmək barədə yenidən düşünmək istəyə bilərsiniz. Başqa bir ehtimal, sadəcə dinləmək əvəzinə tələffüz işi aparmaqdır, çünki bu daha aktivdir və danışmaqdan daha çox dinləmək üçün daha faydalıdır. Aşağıdakı darıxdırıcı məsləhətlər də buna kömək edə bilər. Dinləmə məşqində darıxıram. Dinlədiyinizi dəyişdirmək sizin üçün yaxşıdırsa (çünki əksər insanlar üçün belədir), mahnılar, komediya, cinayət sirləri kimi hekayələrdəki bükülmələri, doğma şəhəriniz kimi sizinlə əlaqəli mövzularla podcastları və daha mübahisəli mövzuları sınağa bilərsiniz. danışq radio mübahisələri. Akademik təqdimatların qeydləri kimi müəyyən bir şeyi dinləməlisinizsə, bunu daha stimullaşdırıcı yerlərdə, məsələn, parkda və ya idman edərkən edə bilərsiniz. Eşitmişəm ki, eyni şeyi təkrar dinləmək yaxşıdır, amma məzmun yeni olmadıqda onu çox darıxdırıcı hesab edirəm. Diqqəti cəmləyə bilmədiyimiz zaman dinləmə təliminin bütün faydalarını itiririk, buna görə də ilk və ya ikinci dəfədən sonra demək olar ki, dinləmirsinizsə, eyni qeydə dörd dəfə qulaq asmağın heç bir mənası yoxdur. Yenidən dinləmədən əvvəl daha uzun müddət gözləmək, daha çoxunu unuduğunuza görə buna kömək edə bilər və ya eyni hekayə haqqında növbəti seriyadakı və ya fərqli bir xəbər hekayəsi kimi oxşar bir şey dinləyə bilərsiniz. Kiçik sayda nətiqləri başa düşə bilərəm, amma bir iclasda daha çox insan varsa itkin düşə bilərəm və s. Bu problemin olması təbiidir və hesab edirəm ki, xarici dillərdə söhbətə qoşulan hər bir insana görə bir söhbətin ardınca getmək iki dəfə daha çətin olur, bu da üç nəfərlə söhbət etməyi bir-birinə danışmaqdan dörd

dəfə daha çətin edir. Mümkünsə, rahat olduğunuz insanların sayını saxlayın və yavaş-yavaş daha çox insanla vaxt keçirin. Oxşar şeylərə qulaq asmaq üçün oxşar şeylər tapmaqla belə vəziyyətlərə hazırlaşmaq da mümkündür, məsələn, stand-up komedyaçıları əvəzinə panel komediya şoularını izləmək.

Dinləmə bacarığı xarici dil, xüsusilə ingilis dilini öyrənməkdə mühüm rol oynayır. Bununla birlikdə, tələbələr ingilis dilini dinləməkdə bir çox çətinliklərlə üzləşirlər. Araşdırma, ikinci sinif şagirdlərinin ingilis dilində dinləmədə qarşılaşdıqları problemləri tapmaq üçün aparıldı. Bu tədqiqatın iştirakçıları Tay Do Universitetində İngilis dili kurslarının 14-cü kursunun yetmiş beş ingilis ixtisaslı ikinci kurs tələbəsi idi. Problemləri toplamaq üçün sorğu və kağız müsahibə verilib. Bu, kəmiyyət və keyfiyyət tədqiqatı idi. Tədqiqatın nəticələri göstərdi ki, sözlər, tələffüz, arxa plan bilikləri və psixoloji amillər dinləmə anlayışında əsas çətinliklər idi. Bu çətinliklərə əsaslanaraq, ingilis dilini öyrənənlər dinləmə bacarıqlarını yaxşılaşdırmaq üçün uyğun öyrənmə üsullarını tapa bilərlər. Bu tədqiqatın nəticələri bu sahə ilə maraqlananlar üçün də faydalı ola bilər. Problem həm də lentlərin və ya disklərin keyfiyyətsizliyindən irəli gəlir. Məsələn, kaset ətrafda səs-küy olduğu zaman qeyd edilə bilər və ya kaset uzun müddət istifadə olunur, buna görə keyfiyyət tükənir. Pis avadanlıq bir şəkildə şagird və tələbələrə dinləməkdə mane olur. Məsələn, dinləmə anlayışında, tələbələrin dinləməni laboratoriya otağında etməsi üçün ən yaxşı yerdir. Bu, xaricdəki səs-küylərin laboratoriya otağına girməməsi üçün daha yaxşı nəticə verəcəkdir. Yaxşı bir kaset və ya CD pleyer köhnədən daha yaxşı bir şey verə bilər. Hətta biz tələbələrə “Ted Talk” dan bir video dinlətdiyimiz təqdirdə çalışırıq ki, otaq səssiz olsun kənar səslər otaqda dinləməyə mane olmasın daha dəqiq eşidilsin anlaşılsın deyilənlər.

Nəticə. Nəticə etibarlı ilə dinləmək tək cə dili öyrənmək üçün deyil, həm də gündəlik ünsiyyət qurmaq üçün vacibdir. Lakin, şagirdlərin dinləməkdə problemləri var. Tələbələrdən toplanan ən çox yayılmış problemlər bunlardır: öyrənməyə sərf etdikləri vaxt bacarıqları yaxşılaşdırmaq üçün çox azdır, öyrənənin uyğun olmayan strategiyaları dinləmə anlayışlarına mane olur. Problemlər dinləmə materialı və fiziki parametrlərdən də qaynaqlanır. Qəbul edilə bilən bir dinləmə bacarığı əldə etmək üçün şagirdlərin özləri dinləmə müxtəlifliyinə daha çox məruz qalmalıdır. Eyni zamanda, hər bir öyrənmə vasitəsilə məsləhətləri və ya strategiyaları öyrənməlidirlər. Müəllimlər öyrənənlərə strategiyaları və onları dinləmə tapşırığına necə tətbiq etməyi öyrətməkdə mühüm rol oynayır. Nəticədə, daha yaxşı nəticə əldə etmək sizin ixtiyarınızdadır və nə qədər çox çalışsanız, o qədər yaxşı olursunuz. Daha çox təcrübə ilə dinləmə qabiliyyətinizi yaxşılaşdırma bilərsiniz.

Ədəbiyyat:

1. <https://www.usingenglish.com/articles/listening-in-english-problems-solutions.html>
2. https://www.researchgate.net/publication/355796834_Reasons_Why_Listening_in_English_is_Difficult
3. <https://www.ejels.com/difficulties-in-listening-of-english-majored-sophomores-at-tay-do-university-in-vietnam>
4. <https://lhu.edu.vn/139/662/DIFFICULTIES-AND-STRATEGIES-INLISTENING-COMPREHENSION-TRINH-VINH-HIEN-03AV4.html>

Aliya Aghamirzayeva

Summary

**DIFFICULTIES OF LISTENING AND UNDERSTANDING
ENGLISH AND SOLUTION**

To conclude, listening is vital not only in language learning but also in daily communication. However, the students seem to have problems with listening. Here are the most common problems collected from the learners: the time they spend on studying themselves is too little to improve the skill, the inappropriate strategies of learner would be a hindrance for their listening comprehension. The problems are also caused from the listening material and physical settings. To acquire an acceptable listening skill, students themselves should have much more exposure to variety of listening. Simultaneously, they should learn the tips or strategies through each of their learning themselves. Teachers play an important role in teaching learners strategies and how to apply them into the listening task. Ultimately, it's up to you to get a better result, and the more you work at it, the better you get. With more practice, you can improve your listening.

Алия Агамирзаева

Резюме

**ТРУДНОСТИ АУДИРОВАНИЯ В АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ И ПУТИ ИХ
РЕШЕНИЯ**

В заключение следует отметить, что аудирование играет важную роль не только в изучении языка, но и в повседневном общении. Однако у учащихся, похоже, возникают проблемы с аудированием. Вот наиболее распространенные проблемы, выявленные у учащихся: времени, которое они тратят на самостоятельную подготовку, слишком мало для улучшения навыка, неподходящие стратегии, используемые учащимися, могут стать препятствием для понимания ими прочитанного на слух. Проблемы также связаны с учебным материалом и физической обстановкой. Чтобы приобрести приемлемый навык аудирования, учащимся необходимо иметь гораздо больше возможностей для различных видов аудирования. В то же время они должны самостоятельно изучать советы и стратегии в ходе каждого этапа обучения. Преподаватели играют важную роль в обучении учащихся стратегиям и их применению в заданиях по аудированию. В конечном счете, именно от вас зависит, достигнете ли вы лучшего результата, и чем больше вы над этим работаете, тем лучше у вас получается. С большей практикой вы сможете улучшить свое аудирование.

Rəyçi: dos. S.Hüseynova